Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
J. KOKOTT
представено на 7 юли 2016 година [1]

**Дело C-417/15**

**Wolfgang Schmidt**
**срещу**
**Christiane Schmidt**

(Преюдициално запитване, отправено от Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Австрия)

„Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Компетентност по граждански и търговски дела — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Приложно поле — Член 1, параграф 2, буква а) — Изключителна компетентност — Член 24, точка 1 — Дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот — Дарение на поземлен имот — Унищожаване на договор за дарение поради недееспособност на дарителя — Иск за заличаване на вписване в публичните регистри — Компетентност при наличие на връзка между исковете — Член 8, точка 4“

## I – **Въведение**

1. Настоящото дело се отнася до тълкуването на член 24, точка 1 от т.нар. „Регламент „Брюксел Ia“ [2].

2. Посочената разпоредба предвижда изключителна компетентност по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот. По тези дела компетентност притежават съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

3. Запитващата юрисдикция иска да се установи дали в обхвата на посочената разпоредба попада спор, който се отнася, от една страна, до нищожността на дарение поради недееспособност на дарителя, и от друга страна, до последващото заличаване на вписването на правото на собственост на надареното лице.

1 — Език на оригиналния текст: немски.

2 — Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

## II – **Правна уредба**

### А– *Правото на Съюза*

4. Съображение 15 от Регламент „Брюксел Ia“ гласи:

„Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника. Винаги следва да е налице компетентност на това основание, освен в няколко ясно определени случаи, когато предметът на спора или автономията на страните обосновава различен свързващ фактор. […]“.

5. В член 1, параграф 1 и параграф 2, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“ е определено приложното поле на Регламента, както следва:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. […]

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

а) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица […]“.

6. Член 7, точка 1, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“ предоставя „по дела, свързани с договор“ специална компетентност на съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение.

7. Член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ предвижда съдебна компетентност поради наличие на връзка между исковете в следния случай:

„Срещу лице с местоживеене в държава членка може също така да бъде предявен иск:

[…]4) по дела във връзка с договор, ако искът може да се съедини с иск относно вещни права върху недвижими вещи срещу същия ответник, в съда на държавата членка, където е разположен имотът“.

8. Член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“ гласи:

„Следните съдилища на държава членка притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето на страните:1) по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот — съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

[…]“.

### Б– *Австрийското право*

9. Разпоредбите на австрийското право, приложими в главното производство, се съдържат в Общия граждански кодекс (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, наричан по-нататък „ABGB“) и в Закона за имотния регистър (Allgemeines Grundbuchsgesetz, наричан по-нататък „GBG“).

10. Член 431 от ABGB гласи:

„Прехвърлянето на собствеността върху недвижими имоти изисква придобивната сделка да бъде вписана в определените за тази цел публични регистри. Това вписване се нарича „Einverleibung“ (интабулация)“.

11. Член 61 от GBG относно искове за заличаване на вписване в имотния регистър и отбелязвания на съдебни спорове предвижда:„(1) Когато лице, което счита, че чрез вписване в имотния регистър са накърнени подлежащите му на вписване в имотния регистър права, оспорва по съдебен ред това вписване на основание недействителност и претендира възстановяване на предишното положение в регистъра, може да поиска отбелязването на този спор или едновременно с подаване на исковата молба, или впоследствие. […]

(2) Отбелязването на спора има за последица, че съдебното решение, което ще бъде постановено по иска, ще прояви напълно своето действие и по отношение на лицата, които са придобили подлежащи на вписване в имотния регистър права едва след датата, на която молбата за отбелязване на спора е постъпила в съда по вписванията“.

## III – **Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос**

12. Ищецът в главното производство е бил собственик на недвижим имот, находящ се във Виена. С договор за дарение от 14 ноември 2013 г. ищецът дарява недвижимия имот на дъщеря си — ответник в главното производство, която на основание на договора за дарение е вписана в имотния регистър като собственик. Към момента на дарението ответникът в главното производство живее в Германия и все още живее в същата държава.

13. В главното производство пред запитващата юрисдикция ищецът иска унищожаване на договора за дарение и заличаване на вписването на правото на собственост на ответника в имотния регистър, тъй като към момента на извършване на дарението бил недееспособен.

14. Ответникът в главното производство оспорва компетентността на сезирания австрийски съд. Ответникът твърди, че от страна на ищеца не се претендира вещно право по смисъла на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“.

15. След като по молба на ищеца в главното производство в имотния регистър е било вписано отбелязване на съдебния спор, запитващата юрисдикция решава да спре производството по висящото пред нея дело и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Попада ли производството за унищожаване на договор за дарение поради недееспособност на дарителя и за вписване на заличаването на правото на собственост на надареното лице в приложното поле на разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“, която предвижда изключителна компетентност по дела с предмет вещни права върху недвижим имот?“.

## IV – **Правен анализ**

16. С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали съдебно производство за установяване на действителността на дарение на недвижим имот и за заличаване на правото на собственост на надареното лице в имотния регистър попада в приложното поле на разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“, съгласно който по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот, изключителна компетентност притежават съдилищата на онази държава членка, в която е разположен имотът.

17. Преди подробно да се разгледа посочената разпоредба, трябва първо да се провери дали Регламент „Брюксел Ia“ изобщо може да се приложи по настоящото дело. Ако това не е така, всъщност не би съществувала връзка между поставения въпрос и спора по главното производство и преюдициалното запитване би било недопустимо.

А– *Приложимост на Регламент „Брюксел Ia“*

18. Наистина преюдициалното запитване, отправено от запитващата юрисдикция, не дава основание да се смята, че са налице съмнения относно приложимостта на Регламент „Брюксел Ia“, но съвсем не е очевидно, че този регламент е приложим по настоящото дело.

19. От една страна, има съмнения относно приложното поле ratione temporis на разпоредбата, тъй като преюдициалното запитване не позволява да се установи на коя дата е бил подаден документът за образуване на производството в запитващата юрисдикция. Съгласно член 66 от Регламент „Брюксел Ia“ обаче последният е приложим само по отношение на съдебни производства, образувани на или след 10 януари 2015 г.

20. Въпреки това посочената неяснота не би следвало да е пречка за Съда да даде отговор на преюдициалния въпрос. Това е така, тъй като, първо, датата на предявяване на иска е видна от писмените становища на участниците в производството [3]. Второ, ако обаче бъде счетено, че предоставената от тях информация е недостатъчна с оглед на член 94 от Процедурния правилник на Съда, който изисква релевантните данни относно фактите и националната правна уредба да се съдържат в самото преюдициално запитване, следва да се отбележи, че самата предходна разпоредба, тоест член 22, точка 1 от Регламент „Брюксел I“ [4], съдържа разпоредба, която по същество е идентична по съдържание с разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“. Това означава, че ако съответното производство е било образувано действително още преди 10 януари 2015 г., Съдът е щял също така и основавайки се на същите съображения да трябва да разгледа представената му от запитващата юрисдикция проблематика, макар и в светлината на Регламент „Брюксел I“.

21. С оглед на тези съображения считам, че при дадените обстоятелства би било прекалено формалистично да се обсъжда въпросът за недопустимост на преюдициалното запитване само поради това че точната дата на образуване на производството не фигурира в самото преюдициално запитване.

22. От друга страна, следва обаче да се посочи, че съществуват съмнения относно приложното поле ratione materiae на Регламент „Брюксел Ia“.

23. В член 1, параграф 2, буква а) от въпросния регламент се уточнява, че той не се прилага „по отношение на […] правоспособността и дееспособността на физически лица“. При все това приложимостта на Регламента по настоящото дело, което се отнася до нищожността на дарение поради недееспособност на дарителя, на пръв поглед поражда съмнения.

3 — Съгласно непротиворечивите в това отношение писмени становища на ищеца и на ответника в главното производство (вж. съответните на стр. 2) исковата молба е подадена на 24 март 2015 г.

4 — Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

24. Действително в член 1, параграф 2, буква а) в текста на немски език не се съдържа понятието „дееспособност за сключване на правни сделки“ („Geschäftsfähigkeit“), за разлика например от съответстващата му разпоредба от Регламента за наследяването [5].

25. От това обаче не може a contrario да се направи изводът, че свързаните с дееспособността за сключване на правни сделки въпроси изцяло биха били включени в приложното поле на Регламент „Брюксел Ia“. От една страна, изводът в обратната посока се подкрепя от съдебната практика относно предходните разпоредби [6], съдържащи се в Регламент „Брюксел I“ и в Брюкселската конвенция [7]. От друга страна, следва да се посочи, че понятието „правоспособност и дееспособност“ и тематиката, която се има предвид с него, следва да се тълкуват самостоятелно в правото на Съюза и че в текстовете на други езици на Регламента отчасти се съдържат много общи квалификации като например „capacité“ или „legal capacity“. Тези правни понятия, за разлика от текста на немски език, не дават повод да се предполага, че основанието за изключване, предвидено в член 1, параграф 2, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“, не следва да обхваща именно въпроси на дееспособността за сключване на правни сделки. Напротив: диференциация като тази, която се прави в германската доктрина в рамките на триадата понятия „Rechts-, Geschäfts- und Handlungsfähigkeit natürlicher Personen“ [„правоспособност, дееспособност за сключване на правни сделки и способност да се учредяват, прехвърлят, изменят и прекратяват права и задължения“], изобщо не може да бъде проведена въз основа на монистична концепция като тази за „capacité“.

26. Следователно не трябва да се придава определящо значение на обстоятелството, че „дееспособността за сключване на правни сделки“ не се споменава в текста на немски език. Напротив, следва да се приеме, че и въпросите на тази дееспособност могат да попадат в обхвата на разпоредбата за изключване, съдържаща се в член 1, параграф 2.

27. Всъщност от определящо значение за това дали дадено съдебно производство попада в приложното поле на Регламент „Брюксел Ia“, са естеството на правоотношенията между страните по спора и предметът му [8]. С оглед на това, както вече бе подчертано в доклада „Schlosser“ по отношение на Брюкселската конвенция [9], може да се приеме, че Регламент „Брюксел Ia“ не е приложим само в случаите, в които „делото пряко се отнася“ до една от областите, които са изключени от приложното поле на Регламента. За разлика от това, за прилагането на Регламента е без значение обстоятелството, че изключените от приложното поле правни области са от преюдициално значение за правното разрешение, което следва да се изведе, дори когато отнасящите се до тях „правни въпроси […] са от важно значение за делото по главното производство“ [10].

28. Следователно дори повдигнатите по делото правни въпроси, разгледани сами по себе си, да са извън приложното поле на Регламента, все пак този регламент продължава да се прилага, стига само главният предмет на спора да попада в приложното поле на Регламента.

29. Ето защо в настоящия случай е от значение въпросът какво представлява самият предмет на делото. Този въпрос не е непременно идентичен с въпроса, предмет на конкретния спор.

5 — Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107); съгласно член 1, параграф 2, буква б) от посочения регламент „дееспособността на физическите лица“ („Rechts-, Geschäfts- und Handlungsfähigkeit natürlicher Personen“) е изключена от приложното поле на Регламента за наследяването.

6 — Вж. например решение Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633, т. 31).

7 — Конвенция от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1968 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3).

8 — Вж. по-специално решения Aannemingsbedrijf Aertssen и Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, т. 30), flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, т. 26), Sapir и др. (C-645/11, EU:C:2013:228, т. 32), Sunico и др. (C-49/12, EU:C:2013:545, т. 33).

9 — ОВ C 59, 1979 г., стр. 71.

10 — Така в точка 51 от доклада „Schlosser“.

30. Всъщност, макар по всичко да личи, че въпросът за дееспособността на ищеца е от централно значение за спора по главното производство и че от отговора на този въпрос зависи изцяло основателността на исканията на ищеца, този въпрос все пак не представлява самият предмет на спора [11]. Всъщност предмет на този спор *не е* искане, например за постановяване на конститутивно и имащо обвързващо спрямо всички участници в правния обмен решение по въпроса дали ищецът в главното производство е недееспособен и поради това трябва да бъде поставен под запрещение. Напротив, става въпрос за валидността на договор за дарение и за произтичащите от това последици от гледна точка на правото на собственост. За преценката на тези искания на ищеца въпросът за дееспособността за сключване на правни сделки на ищеца представлява само предварителен въпрос, който не засяга естеството и самия предмет на въпросното дело.

31. Следователно, след като въпросите за дееспособността за сключване на правни сделки не представляват главният предмет на делото в рамките на главното производство, Съдът може да приеме, че член 1, параграф 2, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“ не е пречка за приложимостта му по настоящото дело.

32. Следователно на преюдициалното запитване, с което се поставя въпрос относно член 24 от Регламент „Брюксел Ia“, трябва да се даде отговор. Ето защо по-нататък следва да се провери дали искът на ищеца попада в приложното поле на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“ и поради това следва да се приеме, че съдилищата в Република Австрия притежават изключителна компетентност да се произнесат по спора.

Б– *Приложимост на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“*

33. На първо място, следва да се отбележи, че става въпрос за два аспекта на спора по главното производство, които следва да се разграничават: от една страна, иска се унищожаване на договора за дарение, а от друга страна — заличаване на вписването на правото на собственост на надареното лице в имотния регистър.

34. По отношение на всеки един от посочените аспекти по-нататък следва да се разгледа въпросът дали има за предмет „вещно право“ върху недвижим имот по смисъла на член 24 от Регламент „Брюксел Ia“.

35. Посоченото правно понятие е самостоятелно понятие на правото на Съюза и доколкото член 24 от Регламент „Брюксел Ia“ представлява изключение от правилото за компетентност на съдилищата по местоживеенето на ответника, трябва да се тълкува ограничително [12]. Следователно квалификацията на предмета на дадено дело като „вещно право“ по смисъла на Регламент „Брюксел Ia“ не зависи от това дали в националния правен ред този предмет се квалифицира като вещно право.

11 — Различно е положението в спора по главното производство в основата на решение Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633), отнасящ се до охранително производство, което следва да се разграничава от сделка с недвижим имот и чийто предмет е искане за получаване на разрешение за посочената правна сделка.

12 — По този въпрос вж. решение Reichert и Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, т. 8 и 9).

36. Напротив, съгласно практиката на Съда[13] следва да се приеме, че е налице „вещно право“ върху недвижим имот по смисъла на Регламент „Брюксел Ia“ само ако въпросното право има действие по отношение на всички (*erga omnes*). Освен това, след като се изисква посоченото вещно право да бъде и „предмет“ на делото, не е достатъчно искът само да е свързан с даден недвижим имот или с право върху този имот. Напротив, искът трябва да се основава именно на вещно право[14] и делото да има за предмет установяването на наличието или на обхвата на това право[15].

37. От тази гледна точка следва да се вземе предвид фактът, че основната причина за предоставяне на изключителната компетентност, предвидена в член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“, е обстоятелството, че предвид близостта си с въпросния предмет съдът по местонахождението на имота може да установи най-добре фактическите и правните обстоятелства[16]. Обратно, ако посоченото отношение на близост с даден недвижим имот е без значение за произнасянето по даден спор, това обстоятелство не подкрепя тезата за наличие на основание за изключителна компетентност.

38. При това положение следва да се провери дали „вещно право“ по смисъла на член 24 от Регламент „Брюксел Ia“ е предмет на искането за унищожаване на дарението (вж. т. 1 по-долу), съответно на искането за заличаване на вписването в имотния регистър на ответника като собственик (вж. т. 2 по-долу).

1. По искането за унищожаване на дарението

39. Искането за унищожаване на дарението, както австрийското правителство и Европейската комисия правилно подчертават, няма за предмет вещно право върху недвижим имот по смисъла на Регламент „Брюксел Ia“. Всъщност това искане се отнася до валидността на сключен между страните договор, чиято преценка не зависи от съображения, изведени от вещното право.

40. Безспорно съгласно австрийското право нищожността на договор за дарение на поземлен имот има правни последици и за валидността на прехвърлянето на правото на собственост върху съответната вещ. Искането на ищеца обаче няма за *пряк* предмет, що се отнася до нищожността на дарението, вещно право, което има действие по отношение на всички и обхватът или наличието на което право би следвало да се определят по съдебен ред[17]. Дори и в настоящия случай да е налице връзка с недвижим имот, тази връзка е без централно значение за преценката на валидността на дарението и в този смисъл не следва да се счита за „предмет“ на спора по смисъла на Регламент „Брюксел Ia“. Всъщност дали договорът, за който се твърди, че е нищожен поради недееспособност, има за предмет движима вещ или недвижим имот, е обстоятелство, което е без значение за съображенията, които следва да се изложат относно неговата валидност. Ето защо при преценката на настоящия спор не става дума и за въпроси, които са свързани конкретно с недвижимия имот и които сами по себе си биха могли да са основание за прилагането на изключителната компетентност.

13 — По този въпрос вж. определение Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, т. 17).

14 — Определение Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, т. 16).

15 — По този въпрос вж. решения Reichert и Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, т. 11) и Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, т. 42).

16 — Това е посочено (относно Брюкселската конвенция) още в решения Rösler (241/83, EU:C:1985:6, т. 20) и Reichert и Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, т. 10).

17 — По този въпрос вж. решение Reichert и Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, т. 12).

41. Тази преценка не се променя по никакъв начин и от обстоятелството, че вследствие на т.нар. „отбелязване на съдебния спор“ в имотния регистър ищецът в главното производство е защитен срещу междинни разпореждания с имота в негова тежест, в случай че спечели делото. Всъщност това обстоятелство представлява само мярка за обезпечение на неговия иск, която не променя естеството му.

42. Ето защо следва да се приеме, че по отношение на искането за „унищожаване на договора за дарение“ [18] не е налице изключителната компетентност съгласно член 24 от Регламент „Брюксел Ia“.

2. По искането за заличаване на вписване

43. Положението е различно, що се отнася до искането за заличаване на вписване.

44. С посоченото искане ищецът в главното производство поддържа искане, което има за предмет заличаването в имотния регистър на правото на собственост на лицето, в чийто интерес е нищожното дарение. В това отношение става въпрос за упражняването на правомощията на ищеца на основание вещно право, а именно правото на собственост върху въпросния поземлен имот, за собственик на който в имотния регистър е вписан ответникът.

45. Макар и съгласно австрийското право да не се е стигнало до валидно прехвърляне на собствеността към ответника, все пак е необходимо това прехвърляне да бъде заличено в имотния регистър, за да може ищецът изцяло да упражнява правомощията си, произтичащи от правото му на собственост върху поземления имот. Всъщност спрямо трети лица вписаното в имотния регистър лице по принцип продължава да е собственик. Следователно с искането заличаване на вписване ищецът в главното производство претендира недействителност на прехвърлянето на собствеността върху вещта на ответника и оттук — по силата на правното си положение на собственик — вещно право върху въпросния поземлен имот. Това право представлява, що се отнася до направеното от ищеца искане за заличаване на вписване, предмета на спора по смисъла на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“.

46. С оглед на изложеното дотук следва да се приеме, че искането за заличаване на правото на собственост на ответника в имотния регистър, за разлика от искането за унищожаване на договора за дарение, попада в приложното поле на разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“.

3. Приложима ли е разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“ по „делото“ в неговата цялост?

47. В допълнение обаче възниква въпросът дали обстоятелството, че искането за заличаване на вписване все пак попада в приложното поле на разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“, може да бъде основание за изключителната компетентност на съдилищата в Република Австрия и по отношение на останалата част от спора. Тази теза е логична, още повече че в текста на немски език на разпоредбата на член 24, точка 1 понастоящем [19] се говори общо за „дела“, които имат за предмет вещно право върху недвижим имот, за което следва да се приеме, че действително е налице, що се отнася до искането за заличаване на вписване.

18 — Така според формулировката на стр. 2 от акта за преюдициално запитване.

19 — В текста на немски език на предходната разпоредба, съдържаща се в Регламент „Брюксел I“, все още става въпрос за „Klagen“ [искове]. По този въпрос обаче липсва (и липсваше) съответствие между текстовете на различните езици, поради което аргументът, изведен от формулировката на текста, не може да е от решаващо значение. Относно подобна проблематика вж. заключението ми по дело Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, т. 33).

48. Все пак от систематична и телеологична гледна точка не е необходимо такова широко тълкуване на разпоредбата на член 24, точка 1. Напротив, като въвеждаща изключение, посочената разпоредба трябва да се тълкува ограничително, а понятието „дело“ да се тълкува като отнасящо се само до искането, което конкретно има за предмет вещно право. В противен случай всъщност само поради факта че наред с други искания предявява вещно право върху недвижим имот, ищецът би могъл да си осигури възможността да предяви иск срещу ответника пред съд, който притежава прекомерна изключителна компетентност, а именно този по местонахождението на недвижимия имот, макар останалите му вещноправни искания да нямат никаква връзка с тази компетентност. Такъв „forum shopping“ би противоречал на систематиката на компетентност, установена с Регламент „Брюксел Ia“, както и на принципа, че изключителната компетентност на съда по местонахождението на недвижимия имот трябва да се тълкува ограничително и че близостта на имота със съда по местонахождението му обосновава тази компетентност, което е довод, който не може да бъде приет в подкрепа на искания, които нямат за предмет вещни права върху недвижим имот.

49. От гореизложеното следва, че предвиденото в член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“ се прилага само за искането за заличаване на вписване.

50. Само за изчерпателност в този контекст следва да се отбележи, че при всички положения съдилищата в Република Австрия притежават т.нар. „специална компетентност“ да се произнесат по искането на ищеца във връзка с дарението на основание член 7, точка 1, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“, тъй като, що се отнася до искането за обявяване на недействителност, делото е свързано с договор, който, ако беше валиден, би трябвало да се изпълнява в Австрия[20]. По това искане компетентен да се произнесе е съдът по мястото на изпълнение на договора за дарение.

4. Приложим ли е член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“?

51. По-нататък следва да се провери дали искането за обявяване на недействителност освен това може да се съедини с искането за заличаване на вписване по смисъла на член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ и да се разгледа от съда, който съгласно член 24, точка 1 е компетентен да се произнесе по искането за заличаване на вписване.

52. Член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ предоставя компетентност на съдилищата на държавата по местонахождението на имота „по дела във връзка с договор, ако искът може да се съедини с иск относно вещни права върху недвижими вещи срещу същия ответник“.

53. Условията по посочената разпоредба са изпълнени, доколкото предмет на делото е, от една страна, искането за унищожаване на дарението, тоест „договор“, и от друга страна, искането за заличаване на вписване, тоест „иск относно вещни права [върху недвижим имот], предявен срещу същия ответник.

20 — Вж. по този въпрос още решение Effer (38/81, ECLI:EU:C:1982:79, т. 4—8).

54. От текста на разпоредбата не следва директно дали между искането на договорно основание и искането на вещноправно основание трябва да съществува връзка, но тази връзка може да се изведе от систематичното място на член 8 от Регламент „Брюксел Ia“, тъй като всъщност член 8 урежда без изключение хипотези на компетентност поради наличието на връзка между исковете [21]. Такава връзка е налице и в настоящия случай, тъй като заличаването на ответника в имотния регистър [22] се иска именно с оглед на нищожността на договора.

55. Нещо повече, член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ изисква разглежданите искания да „могат“ да се „съединят“ едно с друго. Досега Съдът не е разгледал въпроса какво се има предвид под този израз. В литературата се застъпва становището, че посоченото изискване би могло да представлява препращане към съответно приложимото национално процесуално право, а именно че само при *кумулативно* наличие на условията за съединяване на дела, посочени в член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ и в националното процесуално право, е възможно по отношение на въпросните искания да се приложи общата компетентност на съда по местонахождението на недвижимия имот [23]. Следвайки тази логика, самата запитваща юрисдикция е трябвало да провери дали член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ и националното процесуално право допускат съединяване на делата в настоящия случай.

56. Следва обаче да се посочи, че застъпеното в литературата тълкуване не е съобразено с логиката, залегнала в текста на посочената разпоредба, тъй като е възможно под израза „може да се съедини“ да се има предвид и само указание за временната висящност на две дела пред един и същи съд, които поради това могат да се съединят.

57. Нещо повече, ако посоченият израз се разглеждаше, както се предлага в литературата, като препращане към допълнителни процесуални условия, предвидени в националното право, това би довело от своя страна не до изискването за еднакво прилагане на член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ в рамките на Съюза, а по принцип до изискването за различно прилагане във всяка държава членка, тоест в светлината на съответно приложимото национално процесуално право. Такава несъгласуваност би била в противоречие с целта за възможно най-еднаква и предвидима за страните по спора приложимост на разпоредбите на Регламента. Освен това, доколкото дадено препращане към националното право не произтича ясно от текста на разпоредбата, би било налице противоречие с принципа, съгласно който самостоятелното и еднаквото тълкуване на правото на Съюза е правилото, докато евентуалното препращане към националното право трябва ясно да произтича от съответния акт [24].

58. Ето защо има основателни причини в подкрепа на тезата изразът „може да се съедини“ в член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ да не се счита за препращане към националното процесуално право и също да се приема, че е налице обща компетентност на съда по местонахождението на имота само поради това че пред този съд, както е в настоящия случай, едновременно са висящи две искания, които отговарят на условията по член 8, точка 4.

21 — По отношение на свързани искове, при които иначе би съществувал рискът от противоречиви съдебни решения (т. 1), регресен иск (т. 2) и обратен иск (т. 3).

22 — Относно поправката на извършено вписване в имотния регистър и наличието на връзка между исковете вж. *Winter*, W. „Ineinandergreifen von EuGVVO und nationalem Zivilverfahrensrecht am Beispiel des Gerichtsstands des Sachzusammenhangs, Art. 6 EuGVVO“, Berlin 2007, p. 139, 144 et sq.

23 — Вж. по-специално *Dörner* in: Saenger, *Zivilprozessordnung*, 6. ed. 2015, член 8, точка 15; относно Регламент „Брюксел Ia“ вж. Winter (бележка под линия 22), стр. 149, *Muir Watt* in: Magnus/Mankowski, *Brussels I Regulation*, 2. ed. 2012, член 6 точка 52, както и Nagel/Gottwald, *Internationales Zivilprozessrecht*, 7. ed. 2013, § 3, 128.

24 — Вж. например решения EMU Tabac и др. (C-296/95, EU:C:1998:152, т. 30), Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, т. 21) и Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, т. 79).

## V – **Заключение**

59. Предвид изложеното дотук предлагам на Съда да отговори на преюдициалния въпрос, както следва:

„Искане за унищожаване на договор за дарение на недвижим имот като разглежданото в главното производство не попада в приложното поле на разпоредбата на член 24, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“. За разлика от това, искане за заличаване на правото на собственост на надареното лице в имотния регистър попада в приложното поле на тази разпоредба.

В случай като този по главното производство двете искания може да се съединят едно с друго по смисъла на член 8, точка 4 от Регламент „Брюксел Ia“ в производството пред съда, който притежава компетентност на основание член 24, точка 1“.